

Budapest, 2020. január 29.

Gulyás Gergely
Miniszterelnökséget vezető miniszter
Miniszterelnökség
Budapest

Tárgy: Tájékoztatás kérése a kormányhivatali rendszer ismételt átalakításával kapcsolatban

Tisztelt Miniszter Úr!

A Levegő Munkacsoport Országos Környezetvédő Egyesület nevében az alábbi tájékoztatás-kéréssel fordulok Önhöz.

A 2019. december 30-i Magyar Közlönyben jelent meg a fővárosi és megyei kormányhivatalok működésének egyszerűsítésével összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 360/2019. (XII. 30.) Korm. rendelet. A terjedelmes csomag egyebek mellett a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet szabályait is módosítja. A jogszabály a levegőtisztaság-védelmi ügyekben eljáró hatóságok rendszerét változtatja meg oly módon, hogy a járási környezetvédelmi hatóságoktól (azaz a területileg illetékes járási hivataloktól) a területi környezetvédelmi hatósághoz (vagyis a korábbi környezetvédelmi felügyelőségekhez, a megyeszékhelyeken működő járási hivatalok környezet- és természetvédelmi főosztályaihoz) helyezi át a kis tüzelőberendezésekkel kapcsolatos levegőtisztaság-védelmi hatósági ügyek intézését. Ez azt jelenti, hogy a korábban első fokon eljáró hatóság helyett az immár egyfokúvá vált levegővédelmi közigazgatási eljárásokban a korábbi másodfokú hatóság jár el 2020. március 1-től.

Amennyiben a módosítással párhuzamosan nem vezetnek be komoly intézkedéseket az érintett szervek megerősítésére, akkor alappal lehet tartani attól, hogy a változás tovább csökkenti a hatósági munka hatékonyságát. Különösen veszélyes lehet ez a változás az illegális anyagok háztartásokban történő égetésének ellenőrzése és szankcionálása szempontjából. Közismert, hogy az országban meglehetősen elterjedt a műanyagok, olajos rongyok, bútorlapok, kezelt ablakkeretek és egyéb hulladékok – illegális – égetése a háztartásokban és nyílt téren egyaránt. Ez a tevékenység az emberi egészségre különösen veszélyes, egyebek mellett rákkeltő és mutagén anyagokat juttat a kül- és beltérbe, aminek következtében hazánkban évente több százezer megbetegedés és több ezer idő előtti haláleset történik,¹ egyúttal óriási gazdasági károk és versenyképesség-romlás keletkezik.²

A Környezeti Tanácsadó Irodánkhoz érkező évi több száz lakossági panasz tapasztalatai és a részünkre készült közvélemény-kutatás is alátámasztja, hogy az illegális égetéseknek csak a kisebb része mögött szerepel első számú okként az energiaszegénység, az esetek kb. 70%-ában mindenekelőtt a felelőtlenség és az ismerethiány jellemző.³ Ezt a jogellenes magatartást márciustól az említett rendeletmódosítás alapján már nem a járási, hanem a területi környezetvédelmi hatóságoknak kell(ene) ellenőrizni és a szükséges eljárásokat lefolytatni. Ezeknek a szerveknek az illetékessége egy-egy megyére (esetenként még nagyobb területre) terjed ki, így a hivatali ügyintézők sem helyismerettel, sem a helyi társhatóságokkal (pl. rendőrség, katasztrófavédelem, közterület-felügyelők) való közvetlen kapcsolattal nem rendelkeznek. Emellett az illegális égetések által megkívánt gyors, gyakran hivatali időn túli intézkedést kívánó reakció sem életszerű a területi szerveknél.

¹ Air quality in Europe – 2018 report, EEA, <https://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2018>

² http://ec.europa.eu/environment/pdf/05_10_2017_news_en.pdf

³ <http://levegő.hu/hirek/2017/12/ellenezzuk-megis-egetunk/>

A megyeszékhelyeken működő járási hivatalok környezet- és természetvédelmi főosztályai már jelenleg is súlyos kapacitáshiánnyal küzdenek, a rájuk bízott széleskörű hatásköröket hatalmas illetékességi területükön már jelenleg sem tudják kielégítően ellátni, az egyéb feladatokat pedig az ellenőrzési tevékenység rovására kell elvégezniük. Például a Budapest és Pest megye területén illetékes hatóságnál a levegővédelmi ügyeken mindössze két ügyintéző dolgozik, akik a nagy és közepes tüzelőberendezések engedélyezésének és monitorozásának, a környezetvédelmi típusú engedélyeknek, felülvizsgálatoknak a levegőtisztaság-védelmi feladatai, a levegőminőségi tervezés és más feladatok mellé márciustól a területükön lévő 2,5 millió lakos több százezer háztartási és kisüzemi tüzelőberendezésének felügyeletét is megkapják.

Az illegális égetések ellenőrzésének hatékonysága már az elmúlt években is jelentősen csökkent az egymást követő, átgondolatlan intézkedések hatására. Ilyen volt a környezetvédelmi hatóságoknál több hullámban elrendelt leépítés, a környezetvédelmi hatósági rendszer beolvasztása a kormányhivatalokba,⁴ vagy például a kéményseprési közszolgáltatás kötelező igénybevételének eltörlése.⁵ A súlyos nehézségek ellenére az elmúlt időszakra a területi járási hivatalok kialakították az illegális égetésekkel kapcsolatos eljárási gyakorlatukat, sok helyen együttműködnek a helyi rendőri szervekkel, katasztrófavédelemmel, helyi önkormányzatokkal, polgárőrséggel, civil szervezetekkel.⁶ A hatáskörök átalakítása miatt ez a sok éves munka és a felhalmozott tapasztalat is kárba vész.

Bár a szóban forgó rendelet szerint a kormányhivatal igénybe veheti a járási hivatalok közreműködését, de egyrészt ez rendkívül lelassítja a munkát, másrészt életszerűtlen, hogy például a Budapesten és Pest megyében illetékes járási hivatalban a levegőtisztaság-védelméért felelős két hivatalnok napi szinten tudná a nagyszámú lakossági bejelentéseket továbbítani, egyeztetni a járási hivatalok illetékes munkatársaival. További gond, hogy sokan nem értesülnek a változásról, így továbbra is a területi járási hivatalhoz fognak fordulni, amelyek majd a megyeszékhelyen lévő járási hivatalhoz fogják az ügyeket áttenni; ezt az állampolgárok nagy része hivatali packázásként fogja érzékelni.

A fentiek alapján kérnénk tisztelt Miniszter úr tájékoztatását a következő kérdésekben?

1. Milyen szakmai okok indokolják a kis tüzelőberendezésekkel kapcsolatos hatáskörváltozást a levegőtisztaság-védelmi eljárásoknál?
2. Az illegális égetésekkel kapcsolatos levegőtisztaság-védelmi eljárások hatékonyabbá tétele érdekében milyen kiegészítő intézkedéseket (pl. létszámbővítés, hatósági eszköztár bővítése, társhatóságokkal való együttműködés támogatása) fognak végrehajtani?
3. Hogyan fog működni a gyakorlatban a 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet új 36. § (2) bekezdésében olvasható lehetőség („a járási környezetvédelmi hatóság a területi környezetvédelmi hatóság felkérésére közreműködik a területi környezetvédelmi hatóság levegőtisztaság-védelmi feladatai ellátásában”)?

Az ügy rendkívüli jelentőségére tekintettel mielőbbi válaszát várjuk.

Tisztelettel:

Lukács András
elnök

⁴ Ld. az Országos Környezetvédelmi Tanács vonatkozó állásfoglalását.

⁵ <https://www.levego.hu/hirek/2017/10/a-kemenyellenorzesek-megszuntetese-veszelyes-helyesen-dontott-ader-janos/>

⁶ <http://levego.hu/hirek/2017/12/hatekonyabb-lehet-a-hatosagi-fellepes-az-illegalis-egetesek-ellen/>

